

А К Т

обстеження комісією насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки (ССР) по Баранівському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

"28" січня 2026 року

м. Баранівка Звягельського району
Житомирської області

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу охорони і захисту лісів Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (далі - Центральне міжрегіональне УЛМГ) Вадима САВЧУКА, голови Баранівської ОТГ Звягельського району Житомирської області Олександра МІГЕЯ, селищного голови Миропільської ТГ Житомирського району Житомирської області Світлани ВЛАСЮК, секретаря Романівської ОТГ Житомирського району Житомирської області Юрія ЧУМАЧЕНКА, секретаря Довбиської ОТГ Житомирського району Житомирської області Наталії РОМАНЧУК, голови Брониківської ОТГ Звягельського району Житомирської області Надії ЗАЛЕВСЬКОЇ, заступника начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександра БОЛЮХА, завідувача сектору нагляду, обліку і прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Віталія СТЕГНЯКА (відповідно до листа філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" від 20 січня 2026 року № 1025/40.1.11-2026),

помічника начальника Баранівського надлісництва філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олександра КИСЕЛЯ, інженера лісового господарства Баранівського надлісництва філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" Віктора ГАЙДАЯ, лісничого Довбиського лісництва Олега СЛОБОДЯНЮКА, лісничого Зеремлянського лісництва Руслана МУРАВСЬКОГО, лісничого Кам'янобрідського лісництва Володимира МІРОШНИЧЕНКА, лісничого Миропільського лісництва Дмитра СТЕП'ЮКА створеною відповідно до п.30 Санітарних правил в лісах України затверджених Постановою КМУ від 27 липня 1995 року, № 555 (далі - Правила) (наказ № 148/40.1.9 від 22.01.2026 року) в період з 26.01.2026 року по 28.01.2026 року проведено лісопатологічне обстеження в лісових насадженнях, які втратили біологічну стійкість і потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР), що знаходяться в постійному користуванні філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України".

Обстеженням в натурі встановлено: ділянки лісу характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності. Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження ділянок лісу стовбуровими шкідниками та пожежею в сильному ступені.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2018 року (станом на 01.01.2019 року) по ДП «Баранівське лісомисливське господарство» та ДП "Бердичівське лісове господарство", представлено для лісопатологічного обстеження.

У таблиці 1 наведено перелік ділянок хвойних насаджень, всихання яких відбулось внаслідок **пошкодження стовбуровими шкідниками**.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Кам'янобрідське	10	5	4.9	(9)	0.7	8ЯЛЕ2СЗ	51	0.80	1А	23	26	460	4	короїд типограф, соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	л/к
Кам'янобрідське	13	18	4.7	(8)	0.8	9ЯЛЕ1СЗ+ДЗ+ЛПД+ВЛЧ	50	0.75	1А	21	24	400	4	короїд типограф, соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	л/к
Разом ССР:					2.3										
Миропільське	29	2	0.2	(1)	0.1	10СЗ	61	0.80	2	19	28	320	4	соснові лубоїди, златки	л/к
Миропільське	33	29	1.0	(1)	0.2	8СЗ2ЯЛЕ	59	0.30	1Б	27	28	240	4	короїд типограф, соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	л/к
Разом ССР:					0.3										
Всього ССР					6.1										

В насадженнях ялини європейської (далі ЯЛЕ) (*Picea abies*) переважаючою причиною деградації та розладнання деревостанів є короїд типограф (*Ips typographus*). Насадження ЯЛЕ характеризуються сильним ступенем пошкодження (до 100% дерев відносяться до IV - VI категорій стану). Сухостійні дерева куртинного розміщення (до 0.25 га) та суцільного (більше 0.25 га). Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Деревя ялини V - VI категорій стану відпрацьовані стовбуровими шкідниками, а IV - заселені ними.

Іншою причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (далі СЗ) (*Pinus sylvestris*) є діяльність стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд верхівковий (*Ips acuminatus*) та шести зубчастий короїд (*Ips sexdentatus*). В нижній частині зони тонкої кори стовбурів дерев та у верхній частині зони товстої кори, де відбувається її відшарування, наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 6 до 9 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про значну чисельність популяції даних шкідників. Ознаки пошкодження комплексом златок виявлені в районі перехідної кори в помірній кількості у вигляді звивистих, мілких і плескуватих ходів, які зачіпають заболонь. Значна частина дерев (V та VI категорій стану) відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев. Під деревами сліди життєдіяльності лубоїдів у вигляді "стрижених" пагонів від 7 шт. до 12 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються сильним ступенем пошкодження куртинного та суцільного характеру, в наявності також сухостійні дерева, зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокого розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження лісовими пожежами).

Таблиця 2

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причина втрати біологічної стійкості та загибелі насадження	Метод лісовідновлення
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 гектар				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Кам'янобрідське	77	27	6,0	(6)	0,8	6СЗЗБП1ДЗ+ ОС	59	0.80	1А	23	30	300	4	лісова пожежа	л/к	
Разом ССР					0,8											

Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження лісовою пожежею минулих років (2020 р.) сильного ступеню. Пожежа зареєстрована в журналі обліку лісових пожеж і складено відповідний акт. Деревостан характеризується суцільним всиханням соснових та листяних дерев внаслідок пошкодження лісовою пожежею сильного ступеню. Характер розподілу сухостійних та всихаючих дерев куртинний та суцільний. Висота нагарів на стовбурах більше 1,5 м, обпал кореневої шийки (з відмиранням камбію) більше 3/4 периметра. На більшій частині дерев сосни хвоя відсутня, на поодиноких сильно ослаблених пожежею стала жовто-зеленою або вже рудою. Дерев СЗ відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників, переважаючим видом яких є синя соснова златка, додатково личинками соснових вусачів, шести зубого короїда в сильному ступені. Відбувається відшарування кори на стовбурах. Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Дерев інших лісотвірних порід (БП, ОС, ДЗ) відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників, або заселені ними. На деревах листяних порід в межах обгорілих ділянок стовбурів наявні плодові тіла дереворуйнівних грибів. В подальшому в насадженні пошкодженому лісовою пожежею є висока ймовірність відпаду та утворення захаращеності.

Другорядні листяні породи дерев, які є в складі насаджень, а також ті які зустрічаються поодинокі, вражені трутовиками, які викликають стовбурові гнилі осики (ОС), берези повислої (БП) та вільхи чорної (ВЛЧ): дерева берези повислої пошкоджені трутовиком справжнім (*Fomes fomentarius*) та бактеріальною водячкою, дерева осики трутовиком несправжнім (*Phellinus tremulae*), дерева вільхи чорної (ВЛЧ) трутовиком променевим (*Inonotus radiatus*) та вільховою златкою (*Dicerca alni*). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон.

Висновки:

Обстежені ділянки лісу є небезпечними осередками розвитку та розповсюдження стовбурових шкідників та пошкоджені лісовою пожежею і відносяться до III класу біологічної стійкості. В насадженнях неодноразово проводилися ВСП, але процес подальшого всихання та деградації деревостанів це не зупинило. Дерева IV – VI категорії стану становлять 90 - 100%, а проведення ВСП призведе до зниження повнот життєздатних деревостанів нижче 0,1. Дані ділянки лісу є осередками розвитку і розповсюдження стовбурових шкідників, втратили свої захисні функції та згідно п. 27 Санітарних правил в лісах України потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР) на загальній площі 6.1 га в 2026 році з подальшим залісненням згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка лісосік, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів дерев проводились силами лісової охорони філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України". На момент обстеження всі роботи по відведенню лісосік до рубки проведені, ділянки відмежовані та остовповані в природі.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Керівництву філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" вийти з клопотанням перед Центральним міжрегіональним УЛМГ про надання пропозицій щодо проведення ССР у вищезазначених ділянках на загальній площі 6.1 га.
2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України .
3. Зрубати заліснити в 2026 році згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур на загальній площі 6.1 га.
4. З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням (подрібненням) порубкових залишків.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - Центральному міжрегіональному УЛМГ;
- 2-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 3-й - філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 4-й - Баранівському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" "ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ:



Вадим САВЧУК

Олександр МІГЕЙ

Світлана ВЛАСЮК


Юрій ЧУМАЧЕНКО


Наталія РОМАНЧУК


Надія ЗАЛЕВСЬКА


Олександр БОЛЮХ


Віталій СТЕГНЯК


Олександр КИСЕЛЬ


Віктор ГАЙДАЙ


Олег СЛОБОДЯНЮК


Руслан МУРАВСЬКИЙ


Володимир МІРОШНИЧЕНКО


Дмитро СТЕП'ЮК